

JUBELÅRET 2025

Vår hellige Far Pave Frans har utrop et jubelår i 2025. Det er en stor gave til Kirken, ja, til hele verden. Jubelåret er en bibelsk institusjon. Vi leser om det først i Tredje Mosebok. Det er kanskje ikke er den bok av Bibelen vi mest spontant slår opp til åndelig lesning. Så la oss minne oss selv om de ting Herren sa til Moses på Sinai i forhold til jubelåret.

Jubelåret skulle finne sted hvert femtiende år, etter "syv ganger syv år". Hensikten var å gi alle som bodde i Landet forutsigbar, regelmessig anledning til å balansere forhold mellom folk, sette fangne fri, slette gjeld og ha en felles hvil. Det skulle være et hjemkomstens år: "I dette jubelår skal dere komme tilbake, enhver til sin eiendom" (3. Mos 25.12). Dette handler om mer enn sentimental tilknytning til barndommens grønne dal. Det handler om eiendom og om vårt krav til den.

Menneskers samfunn er komplekst; det anerkjenner Skriften. Jord kan gå fra hånd til hånd av ulike grunner. Noen lever på en eiendom en stund; så selger de den, eller drives vekk; andre kjøper grunnen eller okkuperer den. Konflikter oppstår. Folk roper fra venstre: "Landet er *mitt!*" Andre roper fra høyre, "Ikke på vilkår! Det er *mitt!*" Det er sånne situasjoner Skriften taler til. Det gjør den ved å kortslutte en logikk basert på krav og rettigheter: "Jorden", sier Herren, "må ikke selges for alle tider; for meg hører landet til. Dere er fremmede og gjester hos meg (3. Mos. 25.23)."

Når vi ser på verden av i dag, så truet og så truende, er et sånt perspektiv vesentlig. Et samfunn som er frie mennesker verdig og som er ment å vare, kan ikke bygges kun på eiendomskrav. For at samfunnet skal trives, må individer som utgjør det først bli til et *folk*, bundet sammen av en rettferdspakt som svarer til både naturrett og Guds åpenbaring. Til syvende og sist er enhver av oss, lik Abraham, vår far i troen, "en fremmed og utlending på jorden" (jfr. 1. Mos. 23.4). Vi må altså lære oss å leve ansvarlig som pilegrimer, rettferdig og gjestfritt, mens vi husker at jorden, hvor enn vi bor på den, er *Herrens*. Han vil kalle oss til regnskap for vår forvaltning på flere plan: politisk, religiøst og økologisk.

Når det vel er fastlagt hvem jorden tilhører, gjøres jubelårets prinsipper gjeldende for mellommenneskelige forhold. På dette området har Bibelen ingen illusjoner. Den synger om "hvor godt og liflig det er" når brødre bor sammen (Salme 133.1) men er seg samtidig bevisst at slik enhet koster. Enheten må tilkjempes, i blant gjennom store lidelser. Husk at menneskehetens historie utenfor paradiset begynner med et brodermord (1. Mos.

4.1-8). Det er ikke *naturlig* for oss, så lenge vår natur er såret og blindet av synd, å leve fredelig sammen. Nettopp derfor fremstiller Bibelen fred som noe dynamisk, en levende virkelighet vi må "søke og jage etter" (jfr. Salme 34.15). Det kan skje at folk underlegges andre folks myndighet – ved å pådra seg gjeld, for eksempel, eller ved å fengsles for en forbrytelse. De som da holder skyldbrevet eller cellenøkkelen i sin hånd, kan føle berusende makt, som om den annen part var dem overgitt eller bentfrem tilhørte dem. Skriften bedyrer at dette er en pervers illusjon: om så "din bror blir fattig og selger seg til seg, skal du ikke la ham tjene hos deg som en trell" (3. Mos. 25.39).

Intet menneske kan, på noe grunnlag, hevde å eie et annet menneske. Iblant gjør menn og kvinner dumme, til og med onde ting. Da kan det behøves at de holdes i forvaring slik at de betaler det de skylder; de kan trenge å straffes eller begrenses. Men de beholder sin suverenitet. På grunnlag av sin menneskenatur, skapt i Guds bilde, bærer de på en veldig, potensiell verdighet. Vi skylder dem å anerkjenne og å fremkalle denne verdigheten. Skriften undergraver tanken om at noen folk liksom naturlig er underlagt andre. Den fastlegger at alle skyldnere skal løslates i jubelåret: "For de er mine tjenere", sier Herren, "som jeg har ført ut av Egypt" og frelst (3. Mos. 25.42). Gud alene kan rettmessig si til oss: "Du er min" (jfr. Jes. 43.1). Kun han, allmektig og barmhjertig, kan la oss erfare fullkommen avhengighet som fullkommen frihet.

Idealene Bibelen fremlegger opprettholdes ikke i verdenen vi lever i. Dette er et noe vi, som kristne, må anerkjenne og prøve å endre. Tenk bare: menneskehandelen florerer, et grusomt, nedverdiggende marked; hele nasjoner lammes av gjeld og utbyttes hensynsløst; kommersielle aktører (lovlige og ulovlige) fremmer og nærer avhengighet til narkotika og spill, pornografi og alkohol for vinnings skyld, de *konstruerer* lenker for å binde folk fast. Og hva skal vi si om forvitringen av rettighetene til ufødte, de som i stadig større grad nektes noen form for human beskyttelse under loven? Da våre land ble evangelisert for tusen år siden, var det et stort sivilisatorisk fremskritt at loven anerkjente enhver persons suverene verdighet fra unnfangelsen av. Tro på en inkarnert Gud, som i alt "delte menneskets kår, dog ikke i synd" (Eukaristisk Bønn IV) innvirket dypt på hele folkeslags forståelse av hva det betyr å være menneske. Jo lenger denne troen trenges bort fra offentlig liv, jo mer er mennesket truet. Et individ kan igjen betrakte andre individer som sin eiendom. Vi er moralsk forpliktet til å motsette oss en slik tendens på konstruktivt vis ved å opprettholde en menneskeforståelse som adekvat tilsvarer vår natur.

Det er et vidunderlig forsyn at neste års jubelår, som byr oss bygge en rettferdigere verden, sammenfaller med søttenhundreårsjubileet for Kirkemøtet i Nikea, holdt i 325. På det møtet definerte Kirken trosbekjennelsen vi ennå fremsier hver søndag, når vi

bekjenner vår tro på Den hellige Treenighet, én Gud i tre Personer; på at Guds Sønn er blitt menneske, “Lys av Lys, sann Gud av den sanne Gud”; på Jesu Kristi frelsende og forherligende verk, realisert ved hans fødsel, lære, død, oppstandelse og himmelfart; på Den hellige Ånds, Trøsterens, forvandlende nærvær i oss og iblant oss, han som talte ved profetene og ennå taler gjennom Guds hellige Kirke.

Som deres biskoper ber vi om at jubelåret vil bidra til en virksom, hjertelig og gjennomtenkt trosfordypning i våre land. Vi innbyr enhver til å drikke dypt fra trosbekjennelsens kilder ved å lese Skriften og vår flotte katolske *Katekisme*, for slik å rotfestes dypere i troens mysterium. Slik oppdager dere hva det vil si å leve “i Kristus” (jfr. Gal. 2.20), “klare til forsvar når noen krever dere til regnskap for det håp dere eier” (1. Pet. 3.15). Slik finner vi kraft og ressurser til selv å være bærere av jubelårets nåde, så Herren, gjennom oss, kan “rense verden for all villfarelse, helbrede sykdom, stille hunger, åpne fengsler, løse lenker, beskytte de veifarende, la de som er borte fra hjemmet, komme trygt tilbake, gi de syke sunnhet og de døende frelse”, slik vi hvert år ber på Langfredag. Vi vil støtte dere i dette hellige forsett av all vår kraft, takknemlige for troskapen, kjærligheten og rausheten vi finner i bispedømmene vi får lov til å tjene.

Paven utropte jubelåret i et brev offentliggjort på festdagen for Vår Frue av Lourdes i 2022. Han uttrykte der sitt håp om at året som kommer får oppbygge Kirken “slik at den kan strebe fremad i sin misjon: å bringe evangeliets frydefulle forkynnelse til alle mennesker”. Vi gir denne hensikten vår fulle oppslutning med et rungende “Amen!”. Mottoet for jubelåret er “Peregrinantes in spem”. Det byr oss være pilegrimer som beveger seg inn i håpet. I det vi nå begynner en ny adventstid, betrakter vi med undring Ordets menneskevorden, som gjør verden ny. Måtte vi bære troverdig vitnesbyrd om denne fornyede virkelighet som Kristi disipler ved raus nestekjærlighet, helhjertet samhold og modig rettferdssans, opplyst av Sannhetens lys!

Gitt på første søndag i advent 2024.

+ Anders Kardinal Arborelius OCD (biskop av Stockholm), +Peter Bürcher (*emeritus* biskop av Reykjavik), +Bernt Eidsvig, Can.Reg. (biskop av Oslo), +Raimo Goyarrola (biskop av Helsinki, Nestformann), + Berislav Grgić (*emeritus* biskop av Tromsø), +Czeslaw Kozon (biskop av København), +Teemu Sippo SCJ (*emeritus* biskop av Helsinki), +David Tencer OFM (biskop av Reykjavik), +Erik Varden OCSO (biskop av Trondheim og apostolisk administrator av Tromsø, Formann).